

KOSE HUVIKOOLI MUUSIKAOSAKONNA EUFOONIUMI ERIALA ÜLDÕPPE ÕPPEKAVA

04.06.2021

ÜLDSÄTTED

1. Kose Huvikooli muusikaosakonna õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö antud koolis.
2. Kose Huvikooli muusikaosakonna õppekava koosneb:
 - üldosast;
 - ainekavadest, mille läbimine on kooli lõputunnistuse saamise eelduseks;
 - lisaainete ainekavadest, mille abil saab õpitavat muuta mitmekesisemaks, täielikumaks ja õppija huvidele paremini vastavaks
3. Kose Huvikooli õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppekava põhimõtted, õppeprotsessi, õppeaja, õppeainete loendi koos ajalise kestuse ja ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused ning nõuded õppeetappide ja kooli lõpetamise kohta.

ÜLDOSA

1. ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ ÜLDEESMÄRGID

1. Kose Huvikooli ülesandeks ja eesmärgiks on laste ja noorte loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine ja kohaliku kultuurielu edendamine.
2. Õppe- ja kasvatustöö koolis peab aitama kujuneda isiksusel, kes:
 - mõtleb loovalt ja oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;

- suudab valida, otsustada ja vastutust kanda;
- mõistab teadmiste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida ja on valmis koostööks;
- oskab ennast väljendada ja julgeb esineda;
- aktiivse muusikalise tegevuse kaudu arendab muusikataju ja loovust.

2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED

1. Õppekava läbimine annab õppijale võimaluse edasiseks muusikalise hariduse omandamiseks keskastmes, milleks mh suuname õpilasi ise oma tegevust jälgima ja õppimist kavandama, analüüsima ja kujundama oma isikupära.
2. Õppekavad ei dikteeri pilliõppes heliteoste valikut, vaid annavad oskuste arendamiseks suunad ja tasemenõuded.
3. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi, individuaalseid ja rahvuslikke iseärasusi ning kooli materiaalseid võimalusi.
4. Õppekava läbimise tulemusena oskab õpilane mõista ja hinnata süvamuusikat.

3. ÕPPEPROTSESS

1. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õppija õpitavat pidevalt ning edukus sõltub õppija oskusest õppida. Õpetaja on õpitegevuste kavandaja, looja ja juhendaja ning õpihimu innustaja.
2. Hindamine on osa kooli õppeprotsessist. Õpetaja selgitab õpilasele, mida hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamiskriteeriumid.
3. Hindamise põhieesmärgid on:
 - motiveerida õpilast sihikindlamalt õppima;
 - anda teavet õppimise käigust õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanematele.
4. Hindamine võib olla sõnaline (analüüs / hinnang) ja numbriline (hinne).

Kose Huvikoolis rakendatakse 5-pallilist numbrilist hindamissüsteemi (vajadusel lisatakse plussid ja miinused):

- hindamissüsteem sisaldab nii positiivseid (kolm, neli, viis) kui negatiivseid (üks, kaks) hindeid, kuid õppija üleviimine järgmisesse klassi toimub positiivsete hinnete alusel ja/või õppenõukogu otsuse alusel;
- poolaastate lõpus kajastuvad kõikide ainete ning tehnilise arvestuse, esinemispraktika, hoolsuse ja käitumise hinded; kevadel lisaks ainete aastat kokkuvõtvad hinded;
- koolivälise arvestusliku hindamise üks vorme on regionaalsed ja üleriigilised ning rahvusvahelised konkursid ja festivalid, kus hindamine toimub oma reeglite alusel;
- õppetöö vormiks võivad lisaks tavapärasele erialatunnile olla ka lahtine tund, konkurss, esinemine, töötuba, laager, kontserdikülastus, ekskursioon;
- nii kodune töö kui töö tunnis toimub eesmärgiga jõuda kindlalt ettevalmistatud esinemisega publiku ette võimalikult tihti; esinemine, võimalikult paljude ja erinevate esinemiskogemuste omandamine on muusikaosakonna õpetegevuse kõrgeim vorm.

4. KOOLIASTMETE ÕPPEKORRALDUS

ÜLDIST

- Instrumendiõpe jaguneb Kose Huvikooli muusikaosakonnas põhiõppeks, üldõppeks ja vabaõppeks;
- Õppetunni pikkus on 45 minutit;
- Õppetöö kestab 35 õppenädalat ja koolivaheajad on Kose Gümnaasiumiga samadel aegadel;
- Õppetundide arv ja nende järjekord õppepäevas määratakse tunniplaanis, mille

kinnitab kooli direktor.

Õppetöö koosneb õppeastmetest:

- Eelkool - 1-2 aastat
- Põhiõpe (sh. üldõpe alates 3. õppeaastast)

noorem aste 1.- 4. õppeaastani

vanem aste 5.- 7. õppeaastani

- Lisa-aasta(d)

EELKOOL

- Eelkooli võetakse vastu katseteta.
- Suunatakse õpilasi mängult õppimisele
- Selgitatakse välja eeldused ja suunatakse õige eriala valikule.

Põhiõppesse võetakse õpilased vastu konkursi alusel. Konkursi

korraldamiseks moodustatakse koolis vastuvõtukomisjon. Vastuvõtutingimused ja kord kehtestatakse vastuvõtueeskirjaga.

Üldõppesse suunatakse õpilased põhiõppest alates 3. klassist aluseks võttes eelneva õppeaasta tasemeeksam.

- põhikoolis toimub loomevõimete kavakindel arendamine ning professionaalse

muusikahariduse omandamiseks ettevalmistamine;

- õpilaste üleminek ühest klassist teise toimub tasemeeksamite ja arvestuste kaudu;
- üleminekuksam (põhiinstrumendil ja solfedžos) toimub IV klassi (noorema astme) lõpus ja lõpueksam VII klassi (vanema astme) lõpetamisel;
- kooli lõpetamisel antakse välja huvikooli üldõppe läbimise kohta lõputunnistus.

LISA-AASTA(D) on mõeldud õpilastele, kes:

- on edukalt läbinud kooli põhi- või üldõppe;

- omab eeldusi ja on orienteeritud professionaalse muusikahariduse omandamisele;
- valmistub edasiõppimiseks vastavalt valitud keskastme õppeasutuse sisseastumiseksami nõuetele.

5. TUNNIJAOTUSPLAANID

5.1 EELKOOL

Ained ja nädalatundide arv:

- Solfedžo / rütmika 1 x 45 min
- Individuaalne pillitund* 1 x 45 min

*soovi ja võimaluse korral

Kontsertmeistri tunni pikkus on 0,3-0,5 tundi

5.2 ÜLDÕPE

Üldõppes toimub õppetöö vähem mahuka õppekava alusel ja nõudmised on väiksemad.

Üldõppesse suunamine toimub põhiõppe II klassi tasemeeksami alusel.

Üldõppe õppeainete loetelu (tundide arv nädalas)

Õppeained	I kl	II kl	III kl	IV kl	V kl	VI kl	VII kl	lisa-aastad
Põhipill	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo	2	2	2	2	2	2	2	
Muusikalugu*	-	-	1	1	1	1	1	

Ansambel*	-	-	1	1	1	1	1	1
Lisapill*	-	-	1	1	1	1	1	
Looming*			1	1	1	1	1	1
Lisasolfedžo*	1	1	1	1	1	1	1	2
Ansambli laul*	1	1	1	1	1	1	1	
Orkester (viili ja puhkpilli õppekava õpilastele)*			1	1	1	1	1	1

*õpilase valikul, õpetaja soovitusel ja rahaliste vahendite olemasolu korral

* Lisapillina võib erialas hästi edasijõudev õpilane õppida millist iganes koolis õpetatavat instrumenti.

- hindelised esinemised toimuvad 2 x õ.-a. jooksul, neist üks (kevad) on tasemeeksam;
- üleminekuksam (põhiinstrumendil ja solfedžos) toimub IV klassi (noorema astme) lõpus ja lõpueksam VII klassi (vanema astme) lõpetamisel.
- viia läbi tehniline arvestus 2 x õppeaasta jooksul klaveri, puhkpilli ja akordioni erialadel alates III klassist, keelpillidel alates IV klassist.

KOHUSTUSLIKUD AINEKAVAD

1. EUFOONIUMI ÜLDÕPPE AINEKAVA

Eufonium on ehituslikult ja kasutuslikult sarnane sarvepillidega nagu altsarv ja tenorsarv. Väiksemate altsarvede ja tenorsarvede õpetamisel lähtume eufoniumimängu õpetamise ainekavast ja kohandame õppematerjali (noodid) vastavalt õpilasele sobivaks ja õpilast arendavaks.

Ainekavas on omandatavate tehniliste ja muusikalis-väljenduslike võtete kirjeldus, minimaalse läbivõetava noodimaterjali kogus ning näidisrepertuaari loetelu, tasemeeksamite nõuded.

Õppetöö eelduseks on õpilase füüsilisele sobilik pill koos sobiva huulikuga, erinevad treeningvahendid hingamise arendamiseks, värske õhuga harjutusruum ja vajalik noodimaterjal.

Kui õpilane alustas õpinguid mõnel teisel pillil ja läheb eufoniumile üle hiljem, kohandab õpetaja ainekava selliselt, et kooli lõpetamiseks oleks ainekava nõuded täidetud ning õpilane võimeline kooli lõpetama. Pilliõpe toimub kooskõlas teiste ainetega – solfedžo ja muusikaajalooga. Ansambli- ja orkestritegevusest osavõtt on vajalik. Õppetöö juurde kuulub ka klassikalise muusika kontsertide külastamine.

Õppe- ja kasvatustöö eesmärgiks on:

- harjutamisoskuse kujundamine;
- vajalike tehniliste oskuste omandamine;
- õppija ansambli- ja orkestrimängu kogemuse toetamine

Hindamine ja nõuded:

Eelõppes hindamine hinnanguline, alates I klassist nii hinnanguline kui ka hindeline 5-palli süsteemis, vajadusel lisatakse + või - märk.

Pillimängu hindamise aluseks on:

- pilli käsitlemine esinemisel
- pilli häälestamine
- sügav õigeaegne hingamine, õhu toe kasutamine
- pingevaba tooni käsitlemine
- puhas intonatsioon ja selle parandamise võtted mängu ajal
- fraseerimine ja vaba musitseerimine, dünaamika
- strihhid, keele töö ja rütm (tempo tunnetus)
- keerukamate mänguvõtete teostamine
- oskus kuulata oma esinemist
- keskendumisoskus

Eelõpe

Eufooniumiga alustamine ei ole suunatud kiirete edusammude saavutamisele. Tutvust eufooniumiga võib alustada ka füüsiliselt kergemate pillidega (altsarv, tenorsarv). Erialatunde on 1x45 min nädalas, mida õpilase märkimisväärse huvi, õppenõukogu otsuse ja kooli võimaluste olemasolu korral võib suurendada 2 x 30 minutini nädalas. Esineda klaverisaatjaga ei ole kohustuslik. Hindamisel jälgitakse õpilase pillihoidu, toonitekitamist, puhumist. Õppematerjaliks on muusikalised lühivormid ja erinevad mängulised lähenemised puhumisfüüsise arendamiseks. Üleminekul esimesse klassi saavad õpilased hinnangulise tunnistuse.

Noorem aste I õppeaasta

Õppetöö eesmärk:

- Harjumine igapäevase harjutamisega
- Esinemine võimalikult tihti
- Mängijale vajaliku mänguasendi kujundamine ja sellega harjumine
- Kaunikõlalise pilliheli saavutamine

Õppetöö sisu

Õpilane õpib:

- puhkpillimängija hingamist ja puhumist
- erinevaid noodikõla harjutusi ja mänguvõtteid
- kaunilt kõlava heli kujundamist
- koosmängu õpetaja ja kaasõpilasega
- harjutusi ja palu tertsi oktaavini veerand- ja kaheksandiknootides erineva rütmiga, kodus soovitatav harjutada kindlas tempos (mm-60)
- olema esinemisel julge ja enesekindel esinemisel

Õpilane esineb vähemalt 2 korda õppeaasta jooksul.

Nõuded repertuaarile:

- 4 - 6 erineva iseloomuga lastelaulu
- kuni 4 harjutust sobivas ulatuses
- mõned koosmängu harjutused järjepidevaks käsitlemiseks
- heliredelid C, a ja 2 harjutust nendes helistikes

Tasemeeksami nõuded kevadel

- 2 erineva iseloomuga pala

Hindamise kriteeriumiks on püstitatud eesmärkide täitmine.

Konkursil edukalt esinenud õpilase sooritust arvestatakse tasemekontserdil.

Poolaasta kokkuvõtva hinde kriteeriumiks on õpilase iseseisev töö, tunnitöö ja esinemised.

Tasemenäited:

1. G. F. Händeli koor oratooriumist "Judas Maccabeus"
2. E. Presley "Laul"
3. M. Brodzky "Mailaul"

Noorem aste II õppeaasta

Õppetöö sisu:

- eelneva täiendamine ja edasiarendamine;
- keskendumine õigete mänguvõtete kindlale omandamisele;
- mänguulatuse suurendamine;
- lahtimängu harjutused, legatovõtte, töö tooniga.

Nõuded repertuaarile:

- mängida kuni 10 erineva karakteriga pala;
- 8-10 harjutust ja etüüdi, helistikud B-duur, g-moll nii harmoonilises kui meloodilises kujus;
- noodist lugemisel kasutada I klassi tasemega palu või etüüde;
- 4 ansambli-, orkestripala või seadet.

Tasemeeksami nõuded kevadel

- 2 erineva iseloomuga pala tasemeeksamil.

Hindamise kriteeriumiks on püstitatud eesmärkide täitmine.

Konkursil edukalt esinenud õpilase sooritust arvestatakse tasemekontserdil.

Poolaasta kokkuvõtva hinde kriteeriumiks on õpilase iseseisev töö, tunnitöö ja esinemised.

Tasemenäited:

1. J. S. Bach "Menuett"
2. J. Brahms "Hällilaul (in C)"
3. T. Susato "Rondo"

Noorem aste III õppeaastal

Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid:

- jälgida, et palade ja etüüdide raskusastme suurenedes ei ilmneks segavaid pingeid ja kramplikust, et mängides säiliks mugavus ja füüsiline vabadus
- lisaks eelnevatele arengunõuetele tegeleda keerukamate rütmidega

Õppetöö sisu:

- harjutused, palad vahelduva taktimõõduga
- mänguulatuse suurendamine e2-ni
- esinemispalade analüüs ja päheõppimise oskuse õppimine
- vajalik liitumine orkestri tegevusega, tuginemine naturaalhäälestumisele musitseerimisel

Nõuded repertuaarile:

- 10-12 erineva karakteriga pala
- 6-8 etüüdi, heliredelid kuni kahe võtmemärgini koos kolmkõladega
- noodist lugemisel kasutada I-II klassi tasemega palu või etüüde
- minimaalselt 2 ansamblipala või orkestriteost

Tasemeeksami nõuded kevadel

- heliredelite, etüüdide arvestus sügisel ja kevadel
- kevadkontserdil 2 erineva iseloomuga pala

Hindamise kriteeriumiks on püstitatud eesmärkide täitmine.

Konkursil edukalt esinenud õpilase sooritust arvestatakse tasemeskontserdil.

Poolaasta kokkuvõtva hinde kriteeriumiks on õpilase iseseisev töö, tunnitöö ja esinemised.

Tasemenäited:

1. W. A. Mozart "Menuett" ooperist "Don Juan"
2. L. van Beethoven "Kontratants"
3. P. Tšaikovski "Vana prantsuse laul"

Noorem aste IV õppeaasta

Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid:

- õpitu kordamine
- kui on alustatud mõnel teisel puhkpillil, siis nüüd on aeg minna üle eufooniumile
- pidev kontroll õhu kasutamisele ja mitte forsseerimisele

Õppetöö sisu

- palade, harjutuste õppimine, analüüs
- põhilised õiged mänguvõtted peaksid olema omandatud
- toimub mänguulatus, kõlajõu, tooni ilu ja tehnika arendamine
- strihhid *detache*, *legato*, *staccato*, *marcato*
- liikumised kuueteistkümnendikes, ka punkteeritud rütmides
- vahelduv taktimõõt

Nõuded repertuaarile:

- duurid ja mollid kuni kolme võtmemärgini, pöörded, D7
- mänguulatus mängija füüsiliste eelduste puhul G – f2
- 1 – 2 suurvormi, 4-6 lihtsamat pala, 10 etüüdi ja soovitavalt erinevate karakteritega 2-3 keerukamat teost
- minimaalselt 4 ansambliteose õppimine

Üleminekueksami nõuded:

- heliredelite, etüüdide arvestus
- 3 erineva karakteriga pala või 2 pala ja suurvormi osa

Hindamise kriteeriumiks on püstitatud eesmärkide täitmine.

Konkursil edukalt esinenud õpilase sooritust arvestatakse üleminekueksamil.

Poolaasta kokkuvõtva hinde kriteeriumiks on õpilase iseseisev töö, tunnitöö, esinemised ja tehniline arvestus.

IV klassi õpinõuete täitmisel jätkab õpilane vanemas astmes V klassis.

Tasemenäited:

1. H. Purcell “Trompeti hää” ja “Aaria”
2. C. Franc “Panis Angelicus”
3. J. Herman “Hallo, Dolly!”

Aasta lõpul üleminekuks V klassi 2-3 erineva iseloomuga pala.

Vanem aste V õppeaasta

Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid:

- õpitu kordamine
- kui on alustatud mõnel teisel puhkpillil, siis nüüd on aeg minna üle eufooniumile
- pidev kontroll mitte forsseerimisele
- tegelemine pidevalt koosmänguga ansamblites ja orkestrites
- arendamine uusi pillimänguga seotud tegevusi nt noodistlugemise vilumuse arendamine, transponeerimine, tutvumine erinevate muusikastiilidega.

Õppetöö sisu:

- töö igapäevaste harjutustega
- palade, harjutuste õppimine, analüüs
- põhilised õiged mänguvõtted peaksid olema omandatud
- toimub mänguulatus, kõlajõu, tooni ilu ja tehnika arendamine

- strihhid *detache, legato, staccato, marcato*
- liikumised kuueteistkümnendikes, ka punkteeritud rütmides
- vahelduv taktimõõt
- esinetakse vähemalt 2 korda õppeaastas päheõpitud teostega

Nõuded repertuaarile:

- mängida 8 erineva karakteriga pala
- 6 etüüdi ja heliredelid 4 võtmemärgiga, kromaatile heliredel
- 2 suurvormi või suurvormi osa õppimine
- minimaalselt 4 ansambli- või orkestriteose käsitlemine

Tasemeeksami nõuded kevadel:

- heliredelite, etüüdide arvestus
- tasemeeksamil 2 erineva iseloomuga pala

Hindamise kriteeriumiks on püstitatud eesmärkide täitmine.

Konkursil edukalt esinenud õpilase sooritust arvestatakse tasemekontserdil.

Poolaasta kokkuvõtva hinde kriteeriumiks on õpilase iseseisev töö, tunnitöö tehniline arvestus ja esinemised.

Soovituslikud tasemenäited:

1. A. Corelli “Sonaat in F” III ja IV osa
2. C. Gounod “Serenaad”
3. P. Tšaikovski “Napoli tants”

Vanem aste VI õppeaasta

Õppetöö sisu:

Kõigi omandatud pädevuste täiustamine:

- iseseisev erialapilli mänguuskuse arendamine
- arendab kuulmise järgi mängimist
- muusikateoste analüüsimine
- tõsisem suhtumine ansambli- ja orkestrimängu
- huvi improviseerimiskuste omandamiseks
- suurenev huvi tuntud pillimeeste esituste, kontsertide ja salvestuste vastu
- huvi kultuurisündmustest ja isikudest;
- tutvumine erinevate muusikastiilidega
- tutvumine bassivõtmega

Nõuded repertuaarile:

- heliredelid kuni 5 võtmemärgiga, D7, >VII7, kromaatile heliredel, soovitatav ulatus kuni as2, 8-10 etüüdi;
- 2 ulatuslikumat teost;
- 4 lihtsamat pala .
- minimaalselt 4 ansambli- või orkestrimuusika pala.

Tasemeeksami nõuded kevadel:

- heliredeli, etüüdide arvestus
- 2 erineva iseloomuga muusikateost

Hindamise kriteeriumiks on püstitatud eesmärkide täitmine.

Konkursil edukalt esinenud õpilase sooritust arvestatakse tasemekontserdil.

Poolaasta kokkuvõtva hinde kriteeriumiks on õpilase iseseisev töö, tunnitöö, heliredelite arvestus ja esinemised.

Soovituslikud tasemenäited:

1. G. F. Händel "Sonaat in F"
2. G. B. Martini "Romanss"

3. G. B. Bononcini "Rondo"

Vanem aste VII õppeaasta

Õppetöö sisu:

Õpilane:

- on omandanud nõutava tasemega muusika esitamiseks vajalikud tehnilised oskused
- külastab kontserte ja suudab vestelda muusikalistel teemadel
- oskab teha iseseisvat tööd ja on valmis koosmusitseerimiseks
- tegeleb mänguoskuse viimistlemisega ja lõpueksami kava ettevalmistamisega
- on kohustatud esinema vähemalt 2 korda õppeaastas
- valmistab 2 korda õppeaasta jooksul ette tehnilise arvestuse

Nõuded repertuaarile:

- heliredelid 6 võtmemärgiga, D7, >VII7, kromaatileline heliredel. Ulatus kuni b2
- 1 ulatuslikum teos
- 4 lihtsamat pala pähe õppimiseks ja mõned ansambli teosed ning 6 - 8 etüüdi

Lõpueksami nõuded

- suurvorm (või selle osa) ja kaks erineva iseloomuga pala
- tehniline arvestus, heliredelid kuni 6 võtmemärgini ja etüüd

Hindamise kriteeriumiks on püstitatud eesmärkide täitmine.

Poolaasta kokkuvõtva hinde kriteeriumiks on õpilase iseseisev töö, tunnitöö, tehniline arvestus ja esinemised.

Lõpetamisel saab õpilane õppenõukogu otsusega lõputunnistuse koos hinnetelehega.

Võimalus on jätkata õpinguid lisa-aastatel.

Koolilõpetaja on võimeline esinema noodist mängides solistina, mängima puhkpilliorkestris ja ansambelis. Vastavate eelduste olemasolul võib lõpetanu minna edasi õppima muusika kutseõppeasutustesse.

Soovituslikud tasemenäited:

1. P. Baldassari "Sonaat in B" II ja III osa
2. J. S. Bach - C. Gounod "Ave Maria"
3. L. Anderson "Trompetisti hällilaul"
4. J. B. Loiellet "Sonaat F-duur"
5. J. Haydn "Trompetikontsert Es-duur" II osa
6. W. A. Mozart "Halleluuja"
7. T. Albinoni "Kontsert Es-duur" I, II osa
8. G. Ph. Telemann "Fantaasia"
9. H. Kareva "Pala trompetile"

2. SOLFEDŽO ÜLDÕPPE AINEKAVA

Üldõppesse üleminekul erinevatel põhjustel, mis ei võimalda jätkata enam põhiõppes, on lapsevanema ja kooli poolne kokkulepe. I-II klassis õpitakse põhiõppe õppakava alusel, üldõppes õppimise võimalus on alates III klassist.

Omandatavate teadmiste ja oskuste kirjeldus ning tasemeeksami nõuded.

Aine maht: 2 tundi nädalas I-VII õppeaastani. Tunni pikkus on 45 min.

Õppe-eesmärgid

1. Õpilane arendab oma muusikalist kuulmist.
2. Õpilane omandab algtõed muusikateoorias.
3. Õpilane oskab üles kirjutada muusikalist teksti.
4. Õpilane omandab laulmiseks vajalikud algteadmised (hingamine, fraseerimine, intonatsioon).

Õppesisu

Teooria:

Noodikirja algteadmised:

1. Noodijoonestik ja abijooned, nootide asukohad noodijoonestikul ja abijoontel; noodivarte õigekiri.
2. Viiuli- ja bassivõti, nootide algteadmised (tähtnimed/silpnimed).

Rütm:

1. Rütmi liikumine.
2. Rütmsilpide tundmine.
3. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele.

4. Saaterütmid laulule.
5. Ostinato laulusaatega.
6. Rütmikaanonid.

Suuline analüüs:

1. Rütmi analüüs.
2. Meloodia analüüs.
3. Vormianalüüs.
4. Laadi- ja/või helistikuanalüüs.
5. Intervallide analüüs.
6. Akordide analüüs.
7. Dünaamika analüüs.

Diktaat:

1. Rütmidiktaat.
2. Meloodiline diktaat.
3. Mäludiktaat.
4. Kiirusdiktaat astmete tabamiseks.
5. 4-häälsed harmoonilised järgnevused tähistatuna nii rooma numbrites kui akordimärkidega.

Improviseatsioon:

1. Rütmi improviseatsioon õpitud taktimõddus, teatud rütmigruppidega, meloodia saatel.
2. Meloodia improviseatsioon antud rütmile, tekstile, läbivõetud teemale (astmed, helistik, akord jne).

Itaaliakeelsed oskussõnad tempo, dünaamika ja iseloomu väljendamiseks.

Solfedžo ainekava nooremale astmele

I õppeaasta

Eesmärk: rütmiõpetus, laaditaju arendamine, duur ja moll.

Nõuded:

Meetrum ja rütm:

1. Rõhuline taktiosa, rõhutu taktiosa.
2. Takt, taktijoon.
3. Taktidesse jaotamine, lõpujoon, kordusmärk, eeltakt.
4. Taktimõõdud $2/4$, $3/4$, $4/4=C$.
5. Taktiviipamise skeemid.
6. Noodivältused ja pausid (tervenoot ja –paus, poolnoot ja –paus, veerandnoot ja –paus, kaheksandiknoot ja –paus, kuueteistkümnendiknoot ja –paus).
7. Rütmid: „ta“, „ti-ti“, „tiri-tiri“, „ti-tiri“, „tiri-ti“; punkteeritud rütmid „ta-i-ti“, „tai-ri“.
8. Eeltakt.

Noodikirja algteadmised:

1. Noodijoonestik ja abijooned.
2. Nootide asukohad noodijoonestikul.
3. Noodivarte õigekiri.
4. Pauside kirjutamine.
5. Viiuli- ja bassivõti.

6. Nootide tähtnimed, silpnimede tutvustamine.

Helistikud:

1. Duur ja moll helilaadid.
2. Astmed ja astmetaju arendamine.
3. Helistikud: C-, G-, F-, ja D-duur ning loomulik a-, e- ja d-moll; terve- ja pooltoon.
4. Paralleelsed helistikud.
5. Toonika, toonika kolmkõla, juhtheli.
6. Märgid: diees, bemoll, bekaar.
7. Eakohased harjutused, laulud, kaanonid.
8. Transponeerimine, improvisatsioon; meloodia ja rütmi arendusvõtted: kordamine, sekvents, varieerimine.

Diktaat - kuni 4 takti pikkused suulised ja kirjalikud rütmi- ja viisidiktaadid.

Tempo ja dünaamika mõiste.

Muusikaline vorm – muusika kuulamine ja analüüs.

II õppeaasta

Eesmärk: molli 3 kuju – loomulik, harmooniline ja meloodiline moll (meloodiline moll vaid tutvustavalt); tutvumine intervallidega.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. Punkt noodi järel; punkteeritud rütmid „tai-ri“ ja „ta-i-ti“.

Helistikud:

1. Kahe märgiga duurid ja mollid.
2. Mollid 3 kujuga: loomulik, harmooniline ja meloodiline moll (meloodiline moll vaid tutvustavalt).
3. Heliredeli ehitus – tervetoon ja pooltoon, püsivad ja püsimatud e. ebapüsivad astmed.
4. Püsimatute e. ebapüsivate astmete lahendamine püsivatesse astmetesse, lahendamise mõiste.
5. Tutvumine põhiastmete (I, IV ja V) kolmkõladega.
6. Transponeerimine ja improvisatsioon.

Intervallid:

1. Tutvumine intervallidega.
2. Töötamine järgmiste lihtintervallidega: p.1, p.4, p.5, p.8, v.2, s.2, v.3, s.3.
3. Intervallide suurus astmetes ja toonides.

Diktaat:

1. Lihtsad suulised ja kirjalikud 4-taktilised diktaadid duuris ja mollis.
2. Diktaat astmenumbritega.

4-taktilised rütmidiktaadid.

III õppeaasta

Eesmärk: lihtintervallid, akordiõpetuse algus.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt - 3/8 taktimõõt, grupeerimine, taktiviipamine.

Helistikud:

1. kolme märgiga duurid ja mollid.
2. Mõiste „samanimelised helistikud“.
3. Toonika/I kolmkõla pöörded duuris (T, T₆, T₆₄) ja mollis (t, t₆, t₆₄). Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
4. Kolmkõla helide nimetused: priim, terts, kvint.
5. Funktsionaalsuse mõiste; toonika kolmkõla e. I astme kolmkõla (T, t), subdominant kolmkõla e. IV astme kolmkõla (S, s), dominantkolmkõla e. V astme kolmkõla (D); põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel.

Intervallid:

1. Töö järgmiste lihtintervallidega: v.6, s.6, v.7 ja s.7.
2. Intervallide suurus astmetes ja toonides; intervallide ehitamine antud noodist suunaga üles ja alla.

Diktaat:

1. 4-taktiline suuline ja kirjalik meloodiadiktaat.
2. Diktaat astmenumbritega.
3. Rütmidiktaat.

IV õppeaasta

Eesmärk: akordide ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis, toonika kolmkõla pöörded, põhikolmkõlad põhikujus, D₇ / V₇ lahendusega. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. 3/8 taktimõõt; rütmigrupid 16ndik nootidega.

2. 6/8 taktimõõt.
3. Triool, süngoop („ti-ta-ti“).

Helistikud - nelja märgiga duurid ja mollid.

Intervallid:

1. Lihtintervallide kordamine.
2. <2 harmoonilises mollis (tutvustavalt).

Akordid:

1. Dominantseptakord D_7 / V_7 lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
2. Põhikolmkõlade õpetamise sidumine praktilise musitseerimisega (põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel).

Diktaat:

1. 4-taktiline meloodiadiktaat duuris ja mollis.
2. Diktaat astmenumbritega.
3. 4-6-taktiline rütmidiktaat.

Üleminekueksam B-tase (madalam tase)

Kirjalik:

1. 4-taktiline diktaat 2/4 või 3/4 taktimõõdus (ilma eeltaktita). Kirjutamise aeg kuni 30 min., mängitakse kuni 12 korda.
2. Kuulamine – 8 küsimust intervallide ja akordide kooskõla kohta, mängitakse 2 korda.
3. 4-6-taktiline rütmidiktaat 2/4 või 3/4 taktimõõdus (ilma eeltaktita), esitatakse kuni 6 korda.
4. Teooria ainekava ulatuses.

2/3 hindest annavad diktaat ja kuulamine, 1/3 rütmidiktaat ja teooria.

Suuline (vastavalt eksamipiletile):

1. Duur-heliredeli (kuni 4 võtmemärgini) laulmine koos sama duuri toonika kolmkõla pöörete või põhikolmkõladega ja D_7 laulmine lahendusega

või

moll-heliredeli (kuni 2 võtmemärgini) laulmine – loomulik moll koos toonika kolmkõla pööretega või harmooniline moll koos põhikolmkõladega.
2. Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2 võtmemärgini). Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2 võtmemärgini helistikes).
3. 8-taktilise 2/4 või 3/4 taktimõõdus rütmiharjutuse koputamine.

Solfedžo üldõppe ainekava vanemale astmele

V õppeaasta

Eesmärk: põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis, meloodiline moll. Kõrvalastmete kolmkõlade ja tähtharmonia tutvustamine.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. 6/8 taktimõõt, rütmigrupid 16ndiknootidega, grupeerimine.
2. Süntkoop, triool, pidekaare lihtsamad variandid.

Helistikud - viie märgiga duurid ja mollid.

Intervallid:

1. Lihtintervallide ehitamine ja laulmine antud noodist üles ja alla.

Akordid:

1. Põhikolmkõlade õpetamise sidumine praktilise musitseerimisega (põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel).
2. Põhikolmkõlade pöörded. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
3. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.
4. 4-taktilised harmoonilised järgnevused. Järgnevuste ülesmärkimine nii astmenumbrite kui ka tähtharmonia tähistustega.
5. Dominantseptakord D_7 / V_7 lahendusega. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.

Diktaat:

1. Rütmi- ja meloodiadiktaadid.
2. Lünkdiktaat.
3. Mäludiktaat.
4. Meetrumivaba astmediktaat, diktaat astmenumbritega.
5. Suuline diktaat.

VI õppeaasta

Eesmärk: dominantseptakordi D_7 / V_7 pöörded lahendustega duuris ja mollis; kõrvalastmete kolmkõlad ja tähtharmonia; 5 erinevat septakordi (väike mažoorne, väike minoorne, suur mažoorne, vähendatud ja poolvähendatud septakord); 4-häälsed järgnevused.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. Pidekaarega rütmid.
2. 6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid.
3. 2/2, 3/2 ja 6/4 taktimõõdud.

Helistikud:

1. Kuue märgiga duurid ja mollid.
2. Diatoonilised ja kromaatilised läbiminevad ja abihelid (tutvustavalt).
3. Kaldumine, modulatsioon - mõisted (tutvustavalt).

Intervallid:

1. Lihtintervallid oktaavi piires üles ja alla.

Akordid:

1. Põhiastmete kolmkõlad. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega. Põhikolmkõlade õpetamise sidumine praktilise musitseerimisega (põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel).
2. D_7 / V_7 pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis – I pööre D_{65} / V_{65} lahendusega T/t/I; II pööre D_{43} / V_{43} lahendusega T/t/I ; III pööre D_2 / V_2 lahendusega $T_6/t_6 / I_6$. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
3. 4-häälsete harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine.

Diktaat:

6. Rütmi- ja meloodiadiktaadid.
7. Lünkdiktaat.
8. Mäludiktaat.
9. Meetrumivaba astmediktaat diktaat astmenumbritega.
10. Suuline diktaat.

VII õppeaasta

Eesmärk: intervallid ja akordid – ehitamine, kuulamine, laulmine. v.VII₇ ja >VII₇ lahendusega. Tätharmonia.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. Keerukamad süngoovid ja pidekaarega rütmid.
2. Segataktimõõt, vahelduv taktimõõt.

Laadid:

1. Seitsme märgiga duurid ja mollid.
2. Pentatoonika, diatoonilised laadid (tutvustavalt).
3. Kromaatileine duur ja moll (ehitamine tutvustavalt).

Intervallid - kõikide läbivõetud intervallide kordamine.

Akordid:

1. Akordide tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
Akordide ehitamine tähtharmonia märgistuse põhjal.
2. v.VII₇ duuris lahendusega T; >VII₇ harmoonilises mollis lahendusega T/t.
3. 4-häälsed harmoonilised järgnevused.
4. III ja VI kolmkõla (tutvustavalt).

Diktaadid:

1. Rütmi- ja meloodiadiktaadid.
2. Lünkdiktaat.
3. Mäludiktaat.
4. Meetrumivaba astmediktaat diktaat astmenumbritega.
5. Suuline diktaat.
6. Saatega meloodia kuulamine, millest märgitakse üles ainult meloodia.

Järgnevused - ülesmärkimine nii astmenumbrite- kui ka tähtharmonia tähistustega.

Lõpueksam B-tase (madalam tase)

Kirjalik:

1. Diktaat - kaks erineva raskusastmega varianti. Kirjutamise aeg kuni 30 min., mängitakse kuni 12 korda.
2. Rütmidiktaat - meloodia põhjal.
3. Kuulamine – 8 küsimust intervallide ja akordide kooskõla kohta, mängitakse harmooniliselt 2 korda.
4. Teooria kogu ainekava ulatuses. Küsimused sisaldavad intervallide ja akordide ehitamist ja määramist kuni 7 märgiga helistikes, paralleelhelistiku ja võtmemärkide määramist kuni 7 märgiga helistikes nii viiuli- kui ka bassivõtmes.

Suuline (vastavalt eksamipiletile):

1. Heliredeli laulmine lisadega: duur (kuni 4 märgini) või harmooniline või meloodiline moll-heliredel (kuni 4 võtmemärgini) laulmine; lisaks põhikolmkõlad, üks D_7 pööre või juhtseptakord ja kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla ja kaks akordi antud helistikus
2. 8-taktilise rütmiharjutuse koputamine.
3. Võõra harjutuse laulmine kuni 4 võtmemärgini helistikes.

VALIKAINETE AINEKAVAD

1. MUUSIKALOO AINEKAVA

Aine lühikirjeldus, hindamine ja õppetöö toimumine

Kose Huvikooli muusikaosakonnas õpitakse muusikalugu viie õppeaasta vältel 3. - 7. klassis.

Õppeaine eesmärgiks on tutvustada õpilastele muusikamaailma põhitõdesid, muusikaalast sõnavara ning muusika arengulugu antiigist tänapäevani.

Teadmiste omandamist hinnatakse õpilase tunnistusel poolaastahindega. Poolaasta hinne kujuneb jooksvate hinnete (suulised ja kirjalikud tunnitegevused), kuulamistestide, teemasid kokkuvõtivate kontrolltööde ning vanemas astmes esseede/arvustuste hinnete koosmõjus.

Muusikalugu on Kose Huvikoolis üks tund nädalas (1 akadeemiline tund) ja selles osalemine on kohustuslik kõigile 3. - 7. klassi õpilastele. Erandjuhtumitel võib õpilase vabastada tundides osalemisest lapsevanema avalduse alusel ning õppenõukogu otsusega.

Õppesisu

Nooremas astmes alustatakse heli ja muusikalise heli üldisest tutvustusest, eesti rahvalaulude ja üldtuntud, pigem programmilist muusikat esindava klassikalise repertuaariga, mis lastele kergemini mõistetav ja meelde jääv. Tutvustatakse sümfooniaorkestri instrumente ja lihtsamaid muusikalisi vorme.

Vanemas astmes kinnistatakse ja süvendatakse nooremas astmes õpitut, antakse ülevaade muusika arengust ja erinevatest stiiliperioodidest antiikajast tänapäevani.

Aine eesmärk on soodustada klassikalise muusika kuulamisharjumust ja anda õpilastele baastadmised, et kuulatud kõige lihtsamalt tasemel analüüsida. Oluline on ka muusika kulgemise mõistmine ja tajumine pikal ajateljel antiigist tänapäevani.

Noorema astme ainekava

Noorema astme materjal ei ole esitatud selle läbivõtmise järjekorras. Õpetajale on jätud vabadus järjestada (ja ühitada) teemasid nii nagu kohalikud tingimused (rühmade koosseis,

õppeabinõude muretsemise ajastamine, õpetaja eelistused jms) dikteerivad. Muusika valimine on jäetud täies ulatuses õpetaja maitse ja võimaluste valdusse.

III õppeaasta

Sissejuhatav teema. Muusikaloo sisu, selle koht kooli teiste õppeainete hulgas. Muusikaline heli. Heli omadused. Heli teekond tekkimisest kuulajani. Akustika aabitsatõed.

Eesti rahvamuusika. Vanem ja uuem rahvalaul. Rahvapillid ja pillilood. Rahvatantsud.

Instrumentaalmuusika. Sümfooniaorkestri pillid partituuri järjekorras (lühülevaade).

Orel ja klaver. Lisapillid, mida tavaliselt sümfooniaorkestri põhikoosseisus ei esine.

Instrumentaalansamblid ja orkestrid.

IV õppeaasta

Muusika väljendusvahendid: meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, register, kooskõla (harmonia), faktuur. Vastavad näited muusikaajaloost.

Helitööde ülesehitus. Kuulamisülesannete kasutamise metoodika omandamine. Ühe- ja kahejaoline ülesehitus. Kolmejaoline vorm. Liht- ja liitvorm (kahe- ja kolmeosaline).

Variatsioonid. Rondo.

Tantsud. Ajaloolised tantsud. Tantsusüit. Aasia, aafrika, ladina-ameerika rütmid. Peotantsud.

Kaasaegsed tantsud. Ballett. Lavamuusika. Muusika sõnalavastuses. Ooper. Operetid.

Muusikal.

Vanema astme ainekava

V ja VI õppeaastal antakse ülevaade muusika arengust keskajast meie sajandini. Liigestuse aluseks on stiilid. Iga stiiliperioodi esindaja(i)ks on valitud helilooja(d), kes ainekava koostajate arvates on kõige enam mõjutanud muusika edaspidist arengut või kelle teosed on ajaproovile enim vastu pidanud. Et muusika kuulamiseks jääks rohkem aega, tuleks heliloojate elulugudest esile tuua ainult (algõpetuse tasandil) otseselt muusikaga seotud osa. Ainekavas ei ole nimetatud õpilaste repertuaaris leiduvaid palu. Loetletud heliteostest teeb õpetaja oma valiku, olenevalt konkreetse rühma tasemest või fonoteegi võimalustest.

V õppeaasta

Keskaeg. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum, motett. Trubaduuride laul.

Renessans. Ajastu üldisloomustus, võrdlus keskajaga. Uued ilmalikud laulužanrid: ballata, madrigal. Francesco Landini. Madalmaade koolkond, selle tähtsus polüfoonilise muusika arengus. Tähtsamad esindajad. Giovanni Palestrina da Palestrina, Orlandus Lassus.

Renessansi ajastul kasutatud pillidest.

Barokk. Ajastu üldisloomustus, võrdlus renessansiga. Muusika iseloomustus, tähtsamad žanrid.

Johann Sebastian Bach. Oreliteosed. Antonio Vivaldi. Concerto grosso mõiste.

Vokaalmuusika.

Klassitsism. Üldisloomustus. Uue helikeele võrdlus barokiga. Uued žanrid. Joseph Haydn. Sümfoonia mõiste ja ülesehitus. Sonaat-allegro vorm. Instrumentaalkontsert.

Keelpillikvartett. Wolfgang Amadeus Mozart. Imelapse periood. Sümfooniad. Ooperid.

Reekviemi mõiste. Ludwig van Beethoven. Helikeele erinevus võrrelduna Haydni ja Mozarti loominguga. Sonaadid. Sümfooniad.

VI õppeaasta

Romantism. Romantismi põhijooned kõikides kunstides. Uued muusikažanrid heliloojate kaupa.

Franz Schubert, Frederik Chopin, Ferenc Liszt, Felix Mendelssohn, Johannes Brahms

Rahvusromantism. Edvard Grieg, Jean Sibelius

Romantism vene muusikas - Pjotr Tšaikovski, Modest Mussorgski

Romantiline ooper - Giuseppe Verdi, Richard Wagner

VII õppeaasta

20. sajandi muusika. Hilisromantism. Gustav Mahler. Impressionism. Claude Debussy, Maurice Ravel. Neoklassitsism. Igor Stravinski Ekspressionism. Arnold Schönberg.

20. sajandi alguse USA muusika: George Gershwin. Euroopa muusikaelu 20. sajandi I poolel: Carl Orff. Vene muusika: Sergei Prokofjev ja Dmitri Šostakovitš. 20. sajandi keskpaik: Olivier Messiaen. Pärast II maailmasõda. Aleatoorika: John Cage. Elektronmuusika: Karlheinz Stockhausen. Minimalism: Steve Reich ja Phillip Glass.

Põgus ülevaade Eesti (nüüdis)muusikast. Arvo Pärt. Erkki-Sven Tüür.

2. VASKPUHKPILLIANSAMBLI AINEKAVA

Põhimõtted ja eesmärgid

Vaskpilliõpilaste ansambli ainekava on õppurile oluline aine. Mängides koos partneriga, algul õpetajaga, hiljem koos kaasõppuritega, areneb noodistlugemise oskus, intonatsioon, rütmitunne. Aine õpetab arvestama ja kuulama partnerit, suhtlema temaga läbi muusika.

Noorem aste (I – IV klass)

Ansamblimänguga võib õppur alustada siis, kui ta on omandanud esmased pillimänguvõtted. Algul mängib ta koos õpetajaga lihtsaid partiisid ning õpib kuulama ka teist mängijat. Suur osa on siin noodistlugemise praktilal. Tähelepanu tuleb pöörata noodikirja õigele ja täielikule lugemisele (rütmid, dünaamika, strihhid). Valitud ansamblirepertuaar peab olema suhteliselt lihtne, et oleks aega kuulata ka partnerit. Orkestri partiid tuleb lihtsustada vastavalt mängija momendivõimetele.

Esimesel õppeaastal toimub koosmusitseerimine järgnevalt:

- hingamis-puhumislihaste treening koos õpetajaga;
- kuulmis-kuulamise ja sumina treening (huultevahelise heakõlalise põrina saavutamise);
- heli tekitamine huulikuga ja kooskõla leidmine koos õpetajaga või lapsed omavahel õpetaja juhendamisel;
- unisoonis erikõrguseliste, jõukohaste helipikkuste puhumine ja võimalusel ühesuguste pillidega.

Taoline üldfüüsiline tegevus peegli ees seistes, kuulamismeelt kasutades on vajalik igale vaskpilli õpilasele. Vastavalt mänguoskustele võib alates 1. – 3. klassini moodustada

ansambleid, koosmusitseerimist enam-vähem sama tasemega mängijatest, võimalusel 1 – 3 sama pilli mängijat. Hiljem võib moodustada ansambleid ka koos teiste vaskpillidega. Jälgida tuleb ühist rütmipulssi, intonatsiooni ning täpset noodimängu . Oluline on ka orkestriklassi nõuetele vastava ja käsitletava repertuaari partiide harjutamine koos õpetajaga või kaasõpilasega.

Alates esimesest klassist võivad õppurid saada kooli võimalusel ansambli- koosmusitseerimise tundi 45 minutit nädalas.

Repertuaar:

Vastavalt võimetele võib valida palad järgmistest kogumikest ja vaskpillide koolidest:

Krestomaatia tromboonile (nooremad klassid)

M. Zeinalova “Maagiline tromboon”

Grigorjev, Vostrjakov “Tromboonikool algajaile”

Chr. Wiggins “4 x 3”

Chr. Wiggins “5 x 3”

J. T. Dillenkoffer “Volkslieder-Trios”

Vanem aste (V – VII klass)

Vanemas astmes on igale õppurile õppekavas koosmusitseerimine 45 minutit nädalas, mille käigus õpitakse keerukamaid orkestripartiisid eraldi ja koos õpetajaga. Sõltuvalt vajadustest grupiõppena 45 minutit orkestrit ja võimalusel ansamblit. Põhirõhk on siin väljenduslikkuse arendamisel, koosmängu lihvimisel. Tähelepanu pööratakse partituuri diferentseerimisele, (saatepartii, soololõigud). Nooditeksti mõtestamine – strihhid, dünaamika, agoogika, fraseerimine.

Võimaluse korral koostatakse ansambleid erinevatest vaskpuhkpillidest. Repertuaar peaks olema suhteliselt lihtne, et õppur jõuaks kuulata partnereid. Oluline on intonatsiooni kuulamine, aga samuti erineva kõlajõuga pillide dünaamiline tasakaalustamine. Sellised

ansamblid nõuavad head kõrva ja teadlikku lähenemist. Soovitav on ka lihtsamate teoste esitamine koos eakaaslasest pianistiga.

Esinemised hindelised erineva koosseisuga ansamblites toimuvad koolis 2 korda aastas, lisaks edukamatel õppuritel osalemine avalikel kontsertidel, festivalidel ja konkurssidel ka orkestri koosseisus.

Repertuaar:

Krestomaatia tromboonile (vanemad klassid)

H. Müller "Palade kogumik"

Chr. Wiggins "3 Fo(u)r All"

Chr. Wiggins "3 x 3"

3. LOOMINGU AINEKAVA

Aine lühikirjeldus ja õppetöö toimumine

Loomingu aine on lisaaine Kose Huvikooli muusikaosakonna õpilastele alates 3. õpiaastast. Loomingu tund annab õpilasele võimaluse suhestuda muusika ja helidega ka ilma ettaantud noodita - luua ise muusikat improviseerides ja panna kirja enda muusikalisi mõtteid. Samuti on oluline heli ja visuaali vaheliste seoste loomine - tundides katsetatakse erinevate graafiliste partituuride loomist ja esitamist, helijoonistamist ning erinevaid improvisatsioonimänge. Üldise silmaringi laiendamiseks kuulatakse tundides ka erinevates žanrites kaasaegset muusikat ning arutletakse koos sel teemal.

Loomingutund toimub individuaal- või gruppitunnina (vastavalt ülesannetele ja iga õpilase vajadustele) üks kord nädalas 45 minutit. Hindamissüsteem on mitteeristav, st. arvestatud/ mittearvestatud.

Aine eesmärgid

Aine eesmärk on arendada õpilaste üldist loomingulist mõtlemist ja soodustada seoste loomist teiste kunstivaldkondadega, samuti toetada muusikainstrumentide, eriti oma erialainstrumenti tundmist.

Loomingu aine raames sõnastab iga õpilane individuaalselt koos õpetajaga oma eesmärgid. Tunni tegevused sõltuvad õpilase huvist ja võivad varieeruda kas rõhuasetusega heliloomingul, improvisatsioonil, audiovisuaalsel loomingul/helitehnoloogial. Vastavalt sellele plaanitakse ka erinevaid tegevusi ning ülesandeid.

Mõned näidistegevused

- Helijoonistus (abstraktne joonistamine valitud muusika saatel, loodud teose analüüsimine ja paralleelide loomine kuulatud muusikaga)
- Improvisatsioonimängud (improkaardid; erinevad märgisüsteemid, mille abil improviseerida) - Elektoonilisele helitaustale pillidega helide lisamine (rütmipillid või oma instrument)

- Graafilise partituuri loomine ja esitamine (grupitööna)
- Helide salvestamine ja montaaž (Reaper tarkvara kasutamine)
- Erinevate komponeerimiseks ja improviseerimiseks mõeldud äppide katsetamine (näiteks SAMPLR, Borderlands)
- Omalooming ja muusikaliste ideede noodistamine

4. LISAPILLINA ÕPETATAVA KLAVERI AINEKAVA

Lisapillina õpetatav klaver, ehk üldklaver kui õppeaine on vajalik teiste erialade õpilastele. Klaverimängu põhitõdede omandamine aitab teiste pillide (enamjaolt ühehäälsete) õppuritel mõista muusikat kui tervikut selle mitmekihilisuses, paremini orienteeruda mitmehäälses muusikas, tunnetada klaverisaate olemust erialases töös, paremini omandada helistikke ja harmoonilist tunnetust.

Üldklaveri õppimise võimalus algab III klassist või hiljem õpilastele, kes on näidanud kõrget motivatsiooni ja häid õpitulemusi oma erialal. Õppima asumise aluseks on õpilase soov, lapsevanema sooviavaldus ja õppenõukogu otsus, mis omakorda muude asjade hulgas sõltub kooli eelarvelistest võimalustest. Üldklaveri õppimise võimalus on ka lisa-aastatel, kui õpilane valmistub õpingute jätkamiseks muusikahariduse keskastmes. Tulemusrikka töö eelduseks on klaveri olemasolu kodus või mujal, kus on võimalik igapäevaselt harjutada. Üldklaveri tunde on 45 minutit nädalas.

Õppetöö eesmärk

1. Erinevate klaverimänguvõtete omandamine.
2. Noodilugemise oskuse arendamine, viiuli- ja bassivõtme üheaegne kasutamine.
3. Mitmehäälsuse tunnetamine.
4. Ajastu- ja stiilitunnetuse omandamine koostöös erialase ettevalmistuse ning muusikalooga.
5. Ansambelitunnetuse arendamine, klaverisaate osatähtsuse tunnetamine.
6. Klaviatuuri tundmise abil solfedžo ja harmoonia kergem omandamine.

Hindamine toimub kaks korda õppeaastas. Õppeaasta lõpus on arvestus. Võimalik esineda avalikel kontserditel. Hindamisel arvestame iseseisvat tööd, tunnitööd, esinemisi

Õppetöö sisu

1. õppeaasta

Tutvumine klaveri kui instrumendiga, õige mänguasendi sättimine. Klaviatuuri tutvustamine. Kõlatunnetuse otsimine, kaherealise noodipildiga tutvumine, viiulivõti, bassivõti. Õpilane omandab erinevad klaverimänguvõtted: *non legato*, *legato*, *staccato*.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus, kus õpilane mängib 2 pala õpetaja valikul.

Heliredelid: C-duur 2-4 okt. , arpedžod, akordid jm eraldi kätega.

2. õppeaasta

Järjest suurenev tähelepanu tekstitäpsusele. Fraaside kujundamine. Tempomärgid. Esimesed lihtsad ansamblipalad koos õpetajaga. Noodistlugemise harjutused, klaverimänguvõtete kinnistamine.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus, kus õpilane mängib 2 pala õpetaja valikul.

Heliredelid: a-moll, G-duur (e-moll) koos kätega.

3. õppeaasta

Omandatud oskuste kinnistamine ja rakendamine õpitavas repertuaaris. Klaverimängu tehnika edasiarendamine. Noodilugemise treenimine. Süvenemine palade karakteritesse, vormi kujundamisse ja artikulatsiooni.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus 2 palaga.

Heliredelid: D-duur, F-duur, d-moll.

4. õppeaasta

Õppur on suuteline muusikaliselt tõlgendada ja tehniliselt teostama erinevaid striihe vastavalt stiilile ja karakteritele. Klaver saatepillina - laulu või teise instrumendi saatmisega tutvumine.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus 2 teosega. Heliredelid: Duur ja moll kuni 3 märgini.

5. õppeaasta

Ainekava on koostatud eesmärgiga luua edukale lõpetajale võimalus jätkata õpinguid keskkastmes. Jätkub töö nii õpitavate teoste, ansamblimängu kui ka saadetega.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus 2 teosega.

Heliredelid: Duur ja moll heliredelid kuni 3 märgini.

Lisa-aastad

Õpilane jätkab õppetööd samas mahus nii erinevate teoste kui heliredelitega. Esinemine õppeaasta lõpus 2 teosega.

Näidisrepertuaar

L. Kõlar „Algus“

R. Päts-L. Kõlar - “Palad” I, II, III,” Etüüdid, harjutused”, “Polüfoonia vihik”

R. Pajusaare kogumikud „Kaelkirjak õpib tantsima“, „Vihmasagara jutustus“, „Lõbusad klaverilood“

E. Tamberg -” Lastealbum”

H. G. Heumann -” Klaverikool”

J. Thompson -” Klaverikool”

E. ja Chr. Holzweisig -” Klaverikool”

M. Aaron - “Piano technik” I

S. Maikapar - “Esimesed sammud”

W. Gillock - “Palad”

N. Toropova - “Muusikalised pildid”

C. Czerny-H.Germer - “Etüüdid”

J. F. Burgmüller - “Etüüdid” op. 100, 109

5. LISAPILLINA ÕPETATAVA KITARRI AINEKAVA

Põhimõtted ja eesmärgid.

Lisapill on fakultatiivne aine, õpingute alustamiseks peab erialapillis olema edukalt sooritatud vähemalt III klass.

Lisapillitunnis õpitava repertuaari valib pedagoog (soovitavalt õpilase aktiivsel osalusel), lähtudes õpilase erialapillist, tema võimetest ja muusikalistest eelistustest. Individuaalse õppeplaaniga koostamisel lähtutakse Kose Huvikooli muusikaosakonna eriala ainekavast, tasemenõuetest ja näidisrepertuaari loetelust.

Kitarri lisapilli ainekava põhineb klassikalise kitarriga ainekaval, kuid järgmiste erinevustega:

1. Küüned sõltuvad sellest, millist põhipilli õpitakse.
2. Tehnilisi arvestusi lisapillis ei ole.
3. Kitarr on populaarne pill, seega on akordsaate mängimise oskus oluline.

Eeldused õppeainega alustamiseks:

1. Vajalik on põhieriala õpetaja nõusolek.
2. Kitarriga olemasolu.

Õppetöö korraldus ja hindamine.

Nädalas 1 tund (à 45 min).

Hindamine toimub kaks korda õppeaastas.

Hindamise kriteeriumid

Hindamisel arvestame iseseisvat tööd, tunnitööd, esinemissooritust. Soovituslik on esineda sagedamini kui 1 kord aastas, kuna kontserdiks valmistumine motiveerib harjutama.

Arvestusel tuleb esitada minimaalselt 1 teos (palad, etüüdid, polüfoonia, suurvormid).

Hindamine võib olla sõnaline (analüüs/hinnang) ja numbriline (hinne). Kose Huvikoolis rakendatakse 5-pallilist numbrilist hindamist, Hinnetele lisatakse vajadusel täpsustuseks + või - märk.

III õppeaasta

Mänguasend, heli tekitamine, keelte ja sõrmede tähistamine, I positsiooni helirida, diees ja bemoll, töö koordineerimisega.

Akordid: A, Am, E, Em, D, Dm, G, C. Tantsurütmid: rumba, rasgueado, valss

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

IV õppeaasta

Apoyando ja *tirando*, meloodia ja bassi üheaegne esitus, dünaamika.

Akordid: C7, G7, A7, E7, D7.

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

V õppeaasta

III positsioon, 3-häälsete akordide arpedžeerimine, tämbrid, vibraato.

Akordid: tantsurütmid: barre

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

VI õppeaasta

V positsioon, 4-häälsete akordid ja arpedžeerimine, *legato*, mordent.

Akordid: tango, rock.

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

Ansambrites osalemine (kitarriga).

VII õppeasta

Tremolo, blues heliredelid.

Akordid: T - S - D funktsioonide kuuldeline eristamine duuris ja mollis (pala kuulmise järgi saatmine).

Ansamblimängu kogemus teiste pillidega (muud pillid: viiul, flööt, klaver).

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

Koostanud: Rafael M. Calvo Díaz ja Mari Kerem

6. LISAPILLINA ÕPETATAVATE LÖÖKPILLIDE AINEKAVA

I õppeaasta

Trummikomplektil mängimise tehnika omandamine. Trummikomplekti hooldamine ja häälestamine. Lihtsamate groove´ide mängimine. 4/4 beatriitmide õppimine. Käte ja jalgade tehnika tutvustamine. Rõhkude ja aktsentide kasutamine trummikomplektil. Kõik eelnev tuleks omandada metronomi kasutades.

II õppeaasta

Käte ja jalgade tehnika edasiarendamine. Rimmi tehnika soolotrummil, harjutamiseks kasutada harjutusi, mis on mõeldud soolotrummil mängimiseks.

III õppeaasta

Alustada klassikaliste tantsurütmide õppimist – avatud Hi-Hat tehnika e. harjutused avatavale Hi-Hat´ile.

IV õppeaasta

Improvisatsiooni e. soleerimisoskuse kujundamine kahe kuni nelja takti ulatuses 4/4 taktimõõdus. Erinevad stiilid – nii varasemast perioodist kui ka uued stiilid: beat, funk, bossanova, swing 4/4 ja 3/4, samba.

7. LISASOLFEDŽO AINEKAVA

Üldised alused

Lisasolfedžo tunde soovitab õpilasele solfedžo- või erialaõpetaja. Olgugi vormilt lisaainete hulka arvatud tund, võib ta mõnel juhul olla vältimatult vajalik, et põhiainetega hakkama saada.

Õpetöö eesmärgid

Noorem aste 1-4 kl

- Üldine musikaalsuse arendamine.
- Tekitada lapses huvi muusika ja musitseerimise vastu.
- Muusikalise kuulmise ja rütmitunde arendamine.
- Algteadmised hääle tekitamise tehnikast - õige hingamine, pingevaba kõri, hääle suunamine jne.
- Õpime ennast kuulama ja puhtalt intoneerima.
- Teeme hääleharjutusi, õpime häält lahti laulma
- Õpime tabama laulu iseloomu ja mõtet ning seda edasi andma
- Arendame esinemisjulgust ja õpime lavaliselt käituma

Vanem aste 5-7 kl

- Kõige eelneva arendamine ja täiustamine.
- Hääle tehnika täiustamine, erinevate tehniliste võtete tutvustamine ja rakendamine.
- Eesti kergemuusika suurkujude tutvustamine.
- Erinevate muusikastiilide tundma õppimine.
- Õpime erinevaid hääle kasutamise viise erinevates žanrites.
- Fraseerimine erinevates žanrites, eri tunnetus erinevates muusikastiilides.
- Arendada kontsentratsioonivõimet.
- Arendada adekvaatset kriitikameelt.
- Õpime musitseerima kollektiivis (duo, trio).

Õppeprotsess

1. Õppetöö kavandamisel peetakse silmas iga õpilase võimekust, arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid-füüsilisi iseärasusi.
2. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õpetaja koos õpilasega pidevalt õpitavat ja kavandab edu saavutamiseks uusi eesmärgi.
3. Õppetöö on korraldatud õppeaastate kaupa, õppeaastate arv pole piiratud ja õppeaasta kestab 35 nädalat.
4. Õppetundide arv on 1 tund nädalas
5. Hindamine toimub protsessi käigus individuaalselt, lähtuvalt iga õpilase algtasemest, kohalkäimisest, koostööst solfedžoõpetajaga, osalemisaktiivsusest.

Õpitulemused:

1. Kasutab laululist hingamist vastavalt laulu fraseerimise vajadusele.
2. Oskab kasutada häält turvaliselt ja kahjustamata.
3. Artikuleerib laulusõnu selgelt ja kuuldavalt.
4. Julgeb improviseerida oma häälega.
5. Osaleb ansamblilises töös.
6. Valdab laulude esituseks vajalikku dünaamikaskaalat.
7. Tunneb häälehoiu põhimõtteid ja esmaseid ravivõtteid.

Hindamine

Hindamine toimub koostöös solfedžoõpetajaga.

8. ANSAMBLILAULU AINEKAVA

Ainekava lühikirjeldus

Ainekava alusel toimuv õpe on mõeldud lauluhuvilistele õpilastele, kes soovivad ennast väljendada laulmise kaudu. Ansambelis võivad osaleda õpilased 1.-7. klassini, kuid osalemist piirama jääb vajadus koostada grupp sarnasel arengutasemel olevatest häältest.

Ainekava toetab loovat ja õpilaste individuaalseid võimeid arvestavat õpetamist.

Tund toimub kord nädalas.

Õppetöö korraldus

Ansambliõpe koosneb eeskätt laulutunnist; sisaldab ka ettevalmistusi esinemisteks, iseseisvat tööd.

Vajadusel (nt enne lauluvõistlusi) või töö toimuda ka individuaalselt.

Õppetöö eesmärgid:

1. õpilaste vokaaltehniline arendamine ja vokaaltraditsioonide tutvustamine ning huvi äratamine mitmehäälse musitseerimise vastu;
2. heade muusikaliste ja vokaalsete võimetega õpilaste laulu- ja esinemisoskuse arendamine ansambli laulu kaudu;
3. fraseerimis-, improviseerimis- ja vokaaltehniliste oskuste arendamine erinevates stiilides (nt pop- jazz, kantri, levimuusika, klassikaline muusika jm.);
4. vokaaltehnika ja muusika analüüsimisoskuse arendamine;
5. õpilase isikupärase muusikalise eneseväljendusoskuse arengu toetamine;
6. ansambli laulu põhimõtete (intonatsioonipuhtus, selge diktsioon, tämbriline kokkusobivus, ühtne muusika- ja teksti tunnetus, emotsionaalne esitus) omandamine;
7. harmoonia tunnetuse arendamine läbi mitmehäälse laulmise;
8. noodistlugemise oskuse ja mälu arendamine;

9. kuulamisoskuse ja ansamblipartneri tunnetamise arendamine;
10. taustalaulu oskuste arendamine;
11. õpilase muusikalise maitse ja silmaringi arendamine läbi eakohase ja mitmekesise repertuaari;
12. esinemiskultuuri teadvustamine (õigeaegne kohaletulek, lavale minek, lavalt tulek, laval käitumine, esinemisriietus jms);

Õpitulemused

Ansambllaulu ülesandeks on õpilase muusikaliste ja loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine, et aidata kujuneda isiksusel, kes:

1. teab ja järgib A capella ansambllaulu põhialused vastavalt (helistikus püsimine, intonatsiooniline puhtus, esteetiliselt nauditava kõlapildi loomine, häältevaheline balanss, dünaamika tunnetus, rütmika, stiilitunnetus);
2. teab ja järgib instrumentaalsaatega vokaalansambli põhialuseid (balanss, dünaamika, rütmika, harmoonia, intonatsioon, saatepartii jälgimisoskus, stiilitunnetus);
3. teab ja järgib taustalaulu põhialuseid (dünaamiline ja harmooniline balanss, stiilitunnetus, rollitunnetus).
4. oskab jälgida õiget laulja kehahoidu, kasutada laulja hingamistehnikat;
5. tunneb hääleparaadi ehitust ning hääle tervishoiu põhimõtteid;
6. oskab õppida häälepartiisid noodist, ka iseseisvalt;
7. mõtleb loovalt ja loominguliselt;
8. tajub interpretatsiooni võimalusi (fraseerimine, teksti töötlus, artikulatsioon, muusikaline vorm, dünaamika jne) ja julgeb improviseerida;
9. tunneb erinevaid hääletehnikaid ja vokaalstiile;
10. oskab analüüsida enda, kaaslauljate ja ansambli vokaaltehnilist arengut;

11. oskab käsitleda mikrofoni, tunneb lihtsamaid helivõimendussüsteeme ja oskab neid rakendada;
12. tunneb lavakultuuri, osates suhelda koostööpartneritega jms;
13. repertuaari valimise oskus;
14. helitehnilised seadmed ja nende kasutamine;
15. esineja sotsiaalsed oskused.

Hindamise põhimõtted

Ansambliõppe õppeprotsessis kasutatakse hindelist ja õppimist toetavat hindamist.

9. ÕPPEORKESTRI AINEKAVA

Kose Huvikooli muusikaosakonna õppeorkestri ainekava alusel toimub orkestriõpe Kose Huvikoolis. Ainekava määrab õppe-eesmärgid, õppe-võimalused ja õppesisu.

Orkestriõppes saavad osaleda huvikooli õpilased alates 3. klassist, erandjuhul ka varem (erialaõpetaja nõusolekul). Vajadusel võivad osaleda ka vilistlased ja pillimängu valdavad entusiastid. Orkestri töö toimub üks kord nädalas rühmaõppena 45 minutit.

Õpetuse eesmärgid

Pillimängu õppimisel peavad tasakaalus olema eriala ansambel ja orkester. Kooli orkestriklassis mängitav repertuaar peab olema õpilastele jõukohane ja soodustama nende erialast arengut. Orkestrikoosseisus on võimalik mängida kõigil muusikakoolis õppivatel õpilastel ja rütmipillidel teiste erialade õpilastel nende erialaõpetaja nõusolekul. Dirigent koostab igal õppeaastal orkestri koosseisu vastavalt osalemissoovist teatanud õpilastele, kelle mänguoskused on vajalikul tasemel. Orkestriliikmete võimetest lähtuvalt koostab õpetaja repertuaari ning jagab mängijad häälerühmadesse. Vajaduse korral teeb või tellib õpetaja orkestriseaded.

Õppetöö eesmärgiks on omandada esmased orkestrimängu oskused, saavutamaks võimalikult suur mänguvabadus ja koosmängu tunnetus koos oma eriala õpetajaga ühises orkestris mängida, mille käigus kinnistuvad erialatunnis omandatud oskused. Vajadusel lihtsustatud partiide kasutamine annab võimaluse nautida koosmängu ka vähemate erialaste oskustega õpilastel. Esinemised koduvallas ja mujal motiveerivad nii lapsi kui lapsevanemaid tegutsema laste erialaste oskuste arendamisel.

Õppesisu

Koosmängu esimesed 5 min. kuluvad pillide häälestusele ja suhtlusele oma juhendajaga. Lihtsamate kooskõlaharjutustega jõutakse peenhäälestuse ja mängutunde leidmiseni. Orkestris saab algaja õpilane musitseerida lihtsustatud partiide olemasolul, kus ka eriala õpetaja saab oma abikäe ulatada. Järgnevalt jätkub töö lihtsama laulvama kava õppimine. Kui noorem aste on koos vanema astmega ja harjutatakse samu teoseid, on noorema astme õpilastel lihtsustatud partiid. Tõsisem töö repertuaariga toimub 30 minutit ning viimased 10 minutit toimub

kasutuses oleva repertuaari mängimine. Viimased 10 minutit mängitakse juba omandatud repertuaari.

Orkestriklass laiendab õpilase teadmisi muusikast ja selle esitusest. Pöörame tähelepanu täpsele teksti esitamisele, eriti rütmilisele täpsusele ja oskusele järgida dirigenti. Orkestriklass annab kollektiivis vajaliku mängukogemuse ja võime mõista oma partii tähendust tervikus.

Koosmäng arendab:

- oskust kuulata kaasmängijaid ja iseenda mängu orkestris;
- toonitunnetust;
- kõla tasakaalu;
- ettemõtlemise oskust;
- pingevaba pilli käsitlemist;

kaasmängijaga ühtset musitseerimise tunnetust ja tasakaalu.

Õppetöö soovitatav tulemus on tõsta koosmängus ka tagasihoidlike muusikaliste võimetega õpilaste motivatsiooni.

Orkestri õppekava ei dikteeri heliteoste valikut, vaid annab oskuste arendamiseks suunad ja valiku võimalikust repertuaarist.

Näidisrepertuaar:

J.S.Bach “Bourrée”

V. Ojakäär “Sõit pilvelaeval”

W.A.Mozart “Menuett”

Eesti rahvatants “Labajala valss”

J.Haydn “Menuett”

Eesti rahvalaul “Viire takka”

L. Beethoven “Saksa tantsud”

F. Schubert “Valse noble”

A. Pärt “Saabastega kass”

E. Grieg “Isamaa laul”

A. Kuniled “Meil aiaäärne
tänavas”

E. Grieg “Norra tants”

E. Võrk “Eesti lipp”

C. Gounod “Valss” oop. “Faust”

J. Aavik “Hoia, Jumal, Eestit”

J. Strauss “Anna-polka”

K.A. Hermann “Kevade marss”

D. Šostakovitš “Lüüriline
vals”

R. Valgre “Saaremaa vals”

D. Šostakovitš “Polka”

S. Prokofjev “Gavott”